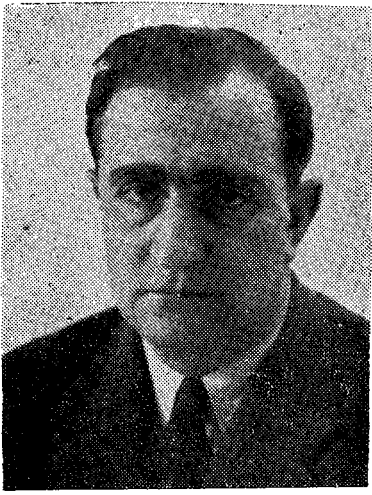

Millî Hükûmetin Ekonomiyi Salım Bir Yola Sokmak İçin Aldığı İsabetli Tedbirler

Ziya ERALP

DANIŞ KOPER

Bundan önceki sayımızda 28 Mayıs 1960 tarihinde Devlet ve Hükûmet Reisi Orgeneral Cemal Gürsel tarafından kurulan yeni Cumhuriyet Kabinesinde Bayın - dırlık Bakanlığına Yük. Mühendis Daniş KOPER'in getirildiğini okuyucularımıza arz etmiştik.

Bu defa Temmuz sayımızın ka - pagını değerli meslekdaşımıza tahsis etmiş bulunuyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası ve Odanın ya - nı organı Türkiye Mühendislik Haberleri Mecmuası yeni mem - leket ve Bayındırlık hizmetinde kendilerine kalpten başarılar di - lerken zevkli bir vazife yapma - nın hazzı içindedir.

Sayın Daniş Koper 1324 yılın - da Diyardin'de dünyaya gelmiş, ilse tahsilinden sonra Münih Yük sek Mühendis Okulundan 1935 yılında İnşaat Mühendisi olarak mezun olmuştur.

13.4.1936 tarihinde Sular U - mum Müdürlüğü İnşaat Fen he - yetinde vazifeye başlamış, muhtelif görevlerde bulunduktan son - ra 10.11.1948 tarihinde istifa ede - rek ayrılmıştır. Bu arada fiili askerlik hizmetini Yedek Subay olarak ifa etmiştir.

28.2.1950 ile 30.3.1951 tarihleri arasında İller Bankası Umum Müdürlüğü İdare Meclisi Üyeli - ğini yapmış, 30.3.1951 tarihinde Karayolları Umum Müdürlüğü (Devamı 27. Sahifede)

Mecmuanın bu kısmında her ay memleketimizin çeşitli cepheler - den iktisadî durumuyla alakalı tah - lilleri ve diğer memleketlerde vu - kua gelen önemli iktisadî olayların ve bunların gerek dünya gerekse memleket ekonomisinde ika ettiği tesirlerin tahlili yer alacaktır.

Bu satırların yazıldığı sırada memleket, ahlâkî, siyasî, sosyal ve iktisadî abkımdan on yıldanberi düçar olduğu ve her geçen gün bi - raz daha içine gömüldüğü keşme - keşten Türk Ordusunun asil müda - halesiyle kurtulmuş bulunmaktadır. Eski devrin insana dehşet veren tutumunu belirtmeğe bu sütunlar kâfi değildir. Sadece iktisadî bakı - m - dan şu kadarını söylemeliyiz ki, memleket ekonomisi, bu keyfi ve şahsî politika yüzünden derin yara - lar almış ve ekonomik hayat, radi - kal tedbirlere ihtiyaç gösterecek bir duruma düçar olmuştur.

27 Mayıs'dan önce, vatandaş o - larak, memleket siyasî hayatının ol - duğu kadar, iktisadî hayatının da bir çıkmaza girdiğini his ve müşa - hede etmekte idik. Fakat Millî Hü - kûmet Maliye Bakanının 17 Haziran 1960 tarihinde umumî efkâra yaptı - ğı açıklamadaki kadar bu mevzuda bir vuzuha sahip değildik. Şimdi eski iktidarın, memleketin malî ve iktisadî idaresini tam bir çıkmaza soktuğunu, iflâsa sürüklediğini öğ - renmiş bulunuyoruz.

Şöyleki:

Son on yıl zarfında umumî ef - kâra denk olarak takdim edilen bütçeler, yılda ortalama 214, 1 mil - yon lira açıkla kapanmış ve yine bu açıklar için yılda ortalama 121,4 milyon lira tutarında emisyon ya - pılmıştır. On yıllık bir devre sonun - da âmme sektörü, arkasında, 4 mil - yar 365,5 milyon iç ve 4 milyar 755,5 milyon dış olmak üzere cem'an 9 milyar 123 milyon lira tutarında bir borç bırakmıştır.

Doğrudan doğruya devlet eliyle

iktisadî kalkınmayı tahakkuk ettir - mek maksadiyle kurulan, yani ikti - sadî âmme hizmeti gören İktisadî Devlet Teşekkülleri yardımsız yaşa - yamaz hale gelmişlerdir. Bunların kendilerine mevdu hizmetleri ifa edebilmeleri için sadece 1960 yılın - da muhtaç oldukları yardım mik - tarı, 3 milyar 400 milyon liradır.

Devamlı tediye muvazenesi açık - lariyle Türk Cemiyeti, harice 1 mil - yar 350 milyon dolar borçlandırıl - mış; 118 ton altın mevcudundan 102 tonu rehin etmek zorunda bırakıl - mış ve memleket ekonomisi, her yıl biraz daha artan tempoda olmak üzere dış yardımsız yaşayamaz hale getirilmiştir.

Buna karşılık 27 milyon nüfus - lu bir memleketin dış iştirat gücü 37 milyon dolar gibi sadece ferdi servet ölçüsü olabilecek bir seviye - ye indirilmiştir.

Ekonomiyi bu feci hale getirme - nin adı, eski iktidarın dilinde «kal - kınma» idi.

Bir memleket ekonomisinin bü - tün kaynakları, ilerleme uğruna a - ğır tazyikler altında bırakılabilir, zorlanabilir ve bu gaye ile cemiyet külfetlere sokulabilir. Fakat bütün bunların belli bir plân, program çerçevesi içinde yapılması lâzımdır. İşin en acı tarafı, Türkiye'nin ikti - sadî hayatı, yukarda tasvir edilen hale getirilirken adı «kalkınma» de - nilen bu hareketin iktisadî ve sos - yal hayatımızı hangi yönünden ge - liştirmediği hedef tuttuğunun meçhul bulunmasıdır. Eski iktidar, on yıl - da bütçeleri kanaliyle 30 milyon li - ra sarfetmiş, 4 milyar 367,5 milyon lira iç borca girmiş, 1 milyar 350 milyon dolar harice borç yapmış, bunun üstüne ayrıca 102 ton altın mukabili kredi almış ve onu da ye - miş, nihayet 2 milyar 563 milyon dolar dış yardım görmüştür. Türk milletinin devlet olarak en az 1000 yıldanberi bu topraklar üzerinde ya - sadığını kabul edersek, bu uzun